

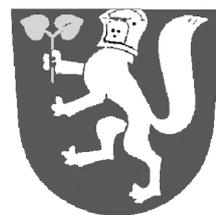
noviny Krakovan a Božce

číslo 57

prosinec 2007

vydává OÚ Krakovany

cena 5 Kč

Obsah čísla

- 2 Slovo starosty
- 3 Zprávy zastupitelstva obce
- 4 Mikulášská nadílka
- 4 Den seniorů
- 5 Fotbal – podzim 2007
- 6 Zajímavé druhy motýlů v okolí
- 7 Barborka pro lásku
- 7 Výzdoba Adventu
- 8 Tradice vánočního stroměčku
- 8 Jmelí
- 9 Vánoce v hájence pod Křivoklátem
- 10 Pro kuchařky, Statistiky

*Vánoční stroměček
zavoněl v pokoji,
maminka u stolu
jablíčko rozkrojí.
A když ho rozkrojí,
uvidí hvězdičku,
co byla schovaná
v červeném jablíčku.*

Slovo starosty

Vážení spoluobčané,
přichází Advent a s ním se nezdělitelně blíží vánoční svátky, u příležitosti kterých vychází Noviny Krakovan a Božce.

V tomto vánočním vydání Vás chci seznámit zejména s postupem výstavby domovních vodovodních a kanalizačních přípojek. Dále Vás chci v tomto vánočním vydání seznámit s investičními záměry obce na příští období.

Nejprve se však vrátím k výstavbě domovních vodovodních a kanalizačních přípojek. Již v minulých vydáních našich novin a na veřejných jednáních zastupitelstva obce jsem Vás o této problematice zevrubně informoval.

Zákon stanovuje, že domovní vodovodní i kanalizační přípojka je ve vlastnictví majitele příslušné nemovitosti. Vlastník nemovitosti vlastní vedle soukromé části domovní přípojky na svém pozemku i veřejnou část domovní přípojky na pozemku obce nebo kraje.

Vzhledem k tomuto zákonnému ustanovení je majitel nemovitosti ze zákona povinný uhradit domovní vodovodní i kanalizační přípojku v plné výši a obec nemůže žádat o jakékoliv dotace na přípojky. Cena vodovodních přípojek v naší obci se pohybuje od 9 300,- Kč až do 45 000,- Kč. Cena kanalizačních přípojek je v některých částech obce ještě vyšší.

Vzhledem k těmto skutečnostem rozhodlo zastupitelstvo obce již na začátku výstavby kanalizace a vodovodu nepřeneset tyto poměrně vysoké náklady na obyvatele. Obec na základě tohoto rozhodnutí dotuje výstavbu přípojek ze svého rozpočtu a od občanů vybírá pouze „příspěvek“ na výstavbu vodovodních přípojek ve výši 6 000,- Kč na číslo popisné a za napojení nemovitosti na splaškovou kanalizaci vybírá poplatek ve výši 2 000,- Kč.

Shora uvedené skutečnosti jsou zároveň odpovědí na dotazy části občanů ohledně

pomalého postupu výstavby, zejména vodovodních přípojek.

Obec má ve svém rozpočtu na tyto účely vyhrazeno pouze 800 000,- Kč na rok. Ostatní příjmy jsou vyhrazeny na výdaje spojené s provozem obce.

Nyní přejdu ke konkrétním číslům spojeným s výstavbou vodovodních a kanalizačních přípojek v letošním roce.

Bylo vybudováno 82 domovních vodovod. přípojek v celkové ceně 931 422,- Kč. Investice do automatické tlakové stanice (vodojemu) naproti vjezdu do zemědělského družstva si vyžádaly náklady ve výši 337 896,- Kč. Ostatní náklady na údržbu a provoz vodovodu si vyžádaly finanční prostředky ve výši 143 800,- Kč. Celkem obec v letošním roce proinvestovala na kapitole vodního hospodářství 1 413 118,- Kč.

Kanalizačních přípojek bylo v minulých letech vybudováno celkem 96. V roce 2007 bylo na výstavbu domovních kanalizačních přípojek vynaloženo celkem 207 034,- Kč.

Dalších 400 269,- Kč bylo vynaloženo na úpravu retenční nádrže na ČOV, vybudování přístupové komunikace na ČOV a výstavbu kanalizace na konci dolní části obce. K těmto nákladům je nutno přičítat finanční prostředky vynaložené na údržbu kanalizace a splácení úvěru na její výstavbu. Celkem bylo v letošním roce na této kapitole proinvestováno 1 429 303,50 Kč.

Uvedené investice do infrastruktury v oblasti životního prostředí včetně výstavby domovních vodovodních a kanalizačních přípojek si obec mohla dovolit jedině díky získání zálohy na prodej dalších stavebních pozemků v dolní části obce (pod domem pana Trojana). Předmětné pozemky odkoupí od obce společnost Krakovany Development s.r.o.

Pokud by se i po tomto vysvětlení zdál někomu postup výstavby vodovodních přípojek příliš pomalý, může požádat o vrácení příspěvku ve výši 6000,- Kč a domovní přípojku si v libovolném čase nechat vybudovat pouze na své náklady. Všem ostatním občanům, kteří nemají doposud zhotovené domovní vodovodní přípojky bude v prvních prosincových dnech zaslán Dodatek č. 1 ke smlouvě o investičním příspěvku, kterým se posunuje konečná termín výstavby přípojek. Ostatní ustanovení předmětné smlouvy zůstávají nezměněny. Jinými slovy řečeno, obec bude těmto občanům dotovat výstavbu vodovodních přípojek stejným způsobem, jako v letošním roce, bez ohledu na konečnou cenu

přípojky. Obdobně se bude postupovat při výstavbě kanalizačních přípojek. Obec uhradí veřejnou část kanalizační přípojky v plné výši a po napojení vybere od občana poplatek ve výši 2 000,- Kč.

Shrnuto a podtrženo. Vodovodních přípojek je zhotoveno víc jak 1/3 tj. 80 z 229. Kanalizačních přípojek je zhotoveno 96 a rozhodnutím Odboru životního prostředí Městského úřadu v Kolíně, byla ČOV v Krakovanech uvedena v listopadu letošního roku do trvalého provozu, protože splnila všechna zákonem stanovená kritéria, včetně požadavků správce vodního toku, kterým je Povodí Labe. Musím zdůraznit, že v letošním roce musela obec hradit veškeré výše uvedené náklady pouze ze svého rozpočtu.

Od problematiky spojené s výstavbou vodovodních a kanalizačních přípojek přejdu nyní k investičním záměrům obce na příští období.

V roce 2008 hodlá obec požádat o dotaci na výstavbu vodovodu a kanalizace v Božci. Projektové náklady na výstavbu vodovodu činí 5 milionu korun a na výstavbu kanalizace 8 milionu korun. Dále hodlá obec požádat o dotaci na rekonstrukci a nástavbu mateřské školy v celkové hodnotě 10 milionu korun. Obec bude rovněž žádat o dotaci z Grantu životního prostředí Středočeského kraje na výstavbu kanalizace v ulici „Pod hřištěm“ a o dotaci na

výstavbu kanalizace v úseku od kina ke škole a části ulice „K lesu“ z ministerstva zemědělství.

V neposlední řadě bude obec usilovat o získání dotace na opravu komunikací a o získání dotace na „přeshraniční spolupráci“, o kterou žádá společně s partnerskou Obcí Krakovany na Slovensku.

Dopředu je nám jasné, že v dnešní době získání třeba jen jediné dotace z výše uvedených budeme moci považovat za úspěch. Finanční spoluúčast na jednotlivých dotačních titulech hodlá obec získat prodejem stavebních pozemků v dolní části obce.

Bohužel z výše uvedeného vyplývá, že další investiční akce nelze v obci bez dotací realizovat. Nezbyvá než věřit, že v získání dotací budeme úspěšní. Zapomeňme však nyní na investice, vodovod a kanalizaci.

Nastává Advent a blíží se nejkrásnější svátky v roce Vánoce. Všem Vám přeji jejich příjemné prožití v rodinném kruhu a mnoho zdraví a štěstí do Nového roku 2008. ❖

*J. Polák
starosta obce*

Zprávy zastupitelstva obce

1. Společnost CONNEX (autobusová doprava) a pan architekt Folprecht podaly výpověď z užívání prostor v č.p. 206 (kampelička) v Krakovanech. Vzhledem k této skutečnosti ZO projednalo další využití prostoru v tomto objektu a rozhodlo se pronajmout tyto prostory v 1. patře budovy na bytové účely.

2. ZO povolilo udělení výjimky z počtu žáků v MŠ Krakovany na žádost ředitelky ZŠ a MŠ Krakovany na rok 2007 - 2008. Výjimka byla udělena pro tři děti. Naši školku navštěvuje 27 dětí.

3. ZO projednalo výsledky auditu, který se týkal hospodaření obce v letošním roce. Závažné nedostatky nebyly zjištěny.

4. ZO projednalo návrh rozpočtu obce na rok 2008 a schválilo rozpočtový výhled na rok 2009 - 2010.

5. Inventarizační komise spolu s účetní obce paní Douděrovou provedla rozbor majetku obce a celkovou inventuru veškerého majetku obce.

6. Půjčky z fondu rozvoje bydlení se budou v příštím roce přijímat na dva roky s 2% úrokem. To znamená, že při úvěru 50000,- Kč, bude občan splácet 2 127,- Kč dva roky.

7. Na podzim letošního roku ukončil v naší obci Koloniál Muspol pana Uhlíře. Po adaptaci objektu převzala tuto prodejnu Jednota Nymburk. ❖

D. Tlučbořová

Zpráva sociální komise

Sociální komise navštěvuje pravidelně několik sociálně slabších rodin. Spolu s OÚ Krakovany pořádala Den seniorů. Jako každoročně i letos navštíví ve dnech 21. – 22. 12. občany starší 80 let a předá jim malé dárečky. ❖

*M. Čábelková
předseda sociální komise*

Mikulášská nadílka

V sobotu 1. 12. 2007 pořádala Základní škola a Mateřská škola Krakovany „Mikulášskou nadílku“ v pohostinství U Rohlíčků. O program se postaralo Klemprdovo kočovné divadlo Jaroslava Slavíka. Děti měly postaráno o dvě hodiny dobré zábavy a nechyběly ani dárky od Mikuláše.

Děkujeme všem sponzorům, kteří přispěli na tuto akci.

OÚ Krakovany, OÚ Lipeč, OÚ Uhlířská Lhota, ČČK Krakovany, Hasičský sbor Krakovany, Sportovní klub Krakovany, pan Čábelka, pan Honzák, pan Hauzar, paní Nehasilová z Lipce, paní Dana Nohejlová – obchod Pohoda, paní Soňa Nohejlová, manželé Rohlíčkoví, Thomas Azavedo – jednatel spol. DEVELOPMENT Krakovany. ❖

L. Slaninková

Den seniorů

Jako každoročně, tak i letos pozval Obecní úřad spolu se sociální komisí naše dříve narozené občany k posezení v hostinci u Rohlíčků. K dobré náladě přispěly děti místní ZŠ svoji kulturní vložkou. Připomněly, že se blíží nejkrásnější svátky v roce a zazpívaly několik koled. Překvapením pro nás všechny bylo předtančení Veroniky Barešové a Danečka Mátla. Po takto příjemném naladění se většina seniorů též vrhla do víru tance. K tomu jim zahrála oblíbená

Tetovanka.

Myslím, že nálada byla výborná a všichni se dobře bavili. Na závěr setkání si všichni slíbili, že za rok se sejdou opět.

Škoda, že tohoto setkání využívá málo našich spoluobčanů. Letos se jich zúčastnilo něco přes 40. Věřím, že příští rok se sejde více seniorů, zvláště těch mladších. ❖

*M. Čábelková
předseda sociální komise*

Fotbal – Podzim 2007

A-tým

Podzimní sezóna začala pro náš A-tým dobře. Pod vedením nové trenérské dvojice (Šašma, Špinka) jsme zahájili sezónu v derby s nováčkem z Radovesnic II vítězstvím. V dalších zápasech náš celkem podával solidní výkony a držel se na dostřel 1. místu.

Důležitý zápas přišel ve Starém Kolíně, kde jsme vybojovali cenný bod za remízu 2:2. Další důležitý zápas přišel na půdě vedoucího Veletova. Tam naši hráči podali jeden z nejlepších výkonů na podzim, ale na rozdíl od soupeře nedokázali proměnit šance a poprvé v sezóně prohráli – 2:0. V dalších zápasech se už tak nedařilo. Hlavně v domácích zápasech naši hráči ztratili zbytečně body za 2 remízy a 1 porážku. Stejnou bilanci remíz a proher mají však i ze zápasů venku a to je v současné tabulce řadí na skvělé 3. místo s bilancí 6 – 4 – 2 a skóre 26:17.

Největším pozitivem je zapracování mladých hráčů a dorostenců do základní sestavy, kteří se výraznou měrou podílejí na výsledcích týmu.

Dorost

Naši dorostenci navázali na výkony z loňské sezóny a po odehrané podzimní části se drží na výborném 2. místě za týmem z Ovčár s bilancí 8 – 0 – 2 a skóre 36:17.

Žáci

Naši nejmladší hráči nastoupili do sezóny hodně oslabeni, když pro věk museli skončit A. Dostál a P. Kozel, kteří v minulých sezónách tvořili silnou dvojici. To se také projevilo na výsledcích. Žáci skončili v uplynulé podzimní sezóně na 6. místě s bilancí 3 – 2 – 3 a skóre 24:23.

Na závěr podzimní sezóny se ještě 9 hráčů pod vedením p. Kubička zúčastnilo halového turnaje ve fotbale v Rokytnici v Orlických horách, kterého se zúčastnilo celkem 8 mužstev.

Naši hráči se dostali do skupiny společně s těmito týmy: Újezd, Bartošovice, Malšovice HK. Zápasy našich hráčů ve skupině:

Újezd – Krakovany	1:3
Krakovany – Bartošovice	3:0
Krakovany – Malšovice HK	4:0

Náš tým postoupil ze skupiny z prvního místa a v semifinále ho čekali Chvaletice, jeden z favoritů turnaje. Hráči zápas dokonale zvládli a po výsledku 2:0 se mohli těšit na finále. Do finále se společně s naším týmem probjoval také Újezd, se kterým naši hráči hráli první zápas a porazili jej. Hráči Újezda nám chtěli porážku oplatit, ale naši hráči bojovali. Zápas nakonec rozhodla větší bojovnost našeho týmu a důraz J. Vodičky, který vsítil jedinou branku zápasu. Po skončení tak mohla propuknout radost z vítězství v turnaji.

Naše mužstvo zvládlo tento turnaj bez ztráty bodu s úctyhodným skóre 13:1.

Nejlepším střelcem byl vyhlášen M. Sandholc se 4 brankami.

Nakonec bych chtěl pozvat všechny příznivce fotbalu a nejen je na „Sportovní ples“, který se koná 16. 2. 2008.

Krásné prožití vánočních svátků a všechno nejlepší do nového roku přeje SK Krakovany. ❖

T. Bubeník

Zajímavé druhy motýlů okolí Krakovan – babočka paví oko - *Inachis io* (Linnaeus, 1758) aneb kam na motýly v zimě

Motýla jistě všichni znají díky tomu, že s touto nápadnou babočkou se můžeme setkat po celý rok. Je téměř posledním druhem denního motýla, který za studeného podzimního slunka sedá na odkvétající pcháče, aby se nasál nektaru a na jaře za květu kočiček je spolu se žluťáskem řešetlakovým první venku, aby svá křídla vystavil hřejivým paprskům. Samečci zjara hájí dočasná teritoria a čekají na průlet samic, které by mohli spářit. Strategii označujeme jako perching.

Méně lidí ovšem ví, že s pavím okem se lze setkat i v zimě. Motýl totiž zimuje ve stadiu dospělce (imaga), které se schová v dutinách stromů, jeskyních a často také ve sklepích a na půdách venkovských stavení.

Ostatně dělá to tak více druhů, třeba i známá babočka kopřivová (*Aglais urticae*), babočka jilmová (*Nymphalis polychloros*) nebo mnohem vzácnější babočka osiková (*N. antiopa*), o těch ale zase někdy příště.

Nicméně vánočnímu výletu za motýly nic nebrání, je k němu třeba pouze baterku, eventuálně žebřík a trpělivost při hledání, protože ono najít v temném koutě půdy sedící paví oko se složenými křídly není zase tak snadné. Jsou-li křídla u sebe, je motýl na takových místech velmi nenápadný. Pokud budete úspěšní, nechte motýly dále spát, vašemu hospodaření nijak neškodí a s oteplením na jaře sami odletí. Pokud by jste je odnesli do tepla předčasně, probudí se sice, ale nebudou mít obživu, vysílí se a pokud brzy opět neupadnou do spánku, uhynou nedostatkem energie.

Zpátky však ke zbarvení křídel pavího oka. Spodní strana, jak jsme si již řekli je velmi nenápadná a má jediný úkol, totiž sedícího motýla schovat před slídivými predátory. Takové zbarvení označujeme jako „schovávací“, odborněji kryptické a je předmětem intenzivního studia odborníků na vojenskou maskovací

techniku. Svrchní strana křídel je naopak velice pestrá s nápadnými oky.

Ta rozhodně nejsou samoučelná, ale jde o symboly, které simulují oči velkých živočichů. Je-li tedy babočka napadena např. drobným ptákem, několikrát nervózně třepne křídly, oči zamrkají a babočka využije překvapení ptáka, který pohlédl do cizí tváře a zachrání si život rychlým odletem. Takovou kresbu křídel motýla označujeme jako zbarvení sdělovací, odborně sémantické.

Babočka paví oko je však zajímavá nejenom zbarvením, ale můžeme ji považovat za užitečný druh. Samičky babočky totiž kladou shluky vajíček

Babočka paví oko (Inachis io) patří k prvním posílům jara i k posledním motýlům podzimu.

na spodní stranu listů kopřiv (*Urtica dioica*), méně chmele (*Humulus lupulus*) a černé housenky s bílými tečkami, které žijí ve velkých skupinách (gregarismus) dokáží kopřivy místy ožrat dohola a tak se podílet na jejich regulaci. Gregarismus housenek umožňuje druhu přežít i na dalekém severu Evropy, protože shlukování housenkám usnadňuje termoregulaci. U nás to sice není až tolik nutné pro jejich přežití, ale množství

shloučených housenek tohoto motýla bylo vloni možné pozorovat např. na kopřivách v okolí silnice a polních cest pod obcí směrem na Sváravu. S motýly se pak setkáme prakticky všude s výjimkou rozsáhlých polních monokultur.

Nenápadně zbarvené kukly nacházíme jednotlivě pod různými úkryty (kameny, zdi, apod.), jelikož se housenky baboček před kuklením rozlézají. Odstín zbarvení kukly je způsoben neuroendokrinními faktory. Bylo zjištěno, že jedinci baboček líhnoucí se z tmavších kukel jsou menší a světlejší. A tak bychom v zajímavostech o běžném druhu mohli pokračovat hodně dlouho.

Ovšem i baboček pavích ok, stejně tak jako jiných motýlů znatelně ubylo, a tak musím nakonec připomenout, že chcete-li mít na zahrádce motýly a těšit se z jejich krásy, musíte jim někde v koutě nějakou tu kopřivu a kousek vysoké trávy ponechat, aby se babočky měly kde vyvíjet, aby jejich krása nezůstala jenom v našich sbírkách a odborných knihách. Přítomnost dospělců motýla pak zajistíte výsadbou vhodných

nektarodárných rostlin. A právě to si můžete rozmyslet už teď o vánocích. ❖

V. Vrabec

Barborka pro lásku

Třešňové větvičky obalené bílými květy, právě na Štědrý večer, zná snad každý. Kvetoucími větvičkami ve váze si připomínáme dávné tradice, které nám pomohou vytvořit příjemnou sváteční atmosféru a zkrášlit štědrovečerní stůl.

Barborky dostaly jméno podle svaté Barbory. Legenda praví, že Barbora byla dcerou zamožného obchodníka z Malé Asie, která zemřela kvůli své křesťanské víře. Těsně před smrtí prý držela v ruce větvičku a ta pak uprostřed zimy vykvetla.

Literatura

Beneš J., Konvička M., Dvořák J., Fric Z., Havelda Z., Pavlíčko A., Vrabec V., Weidenhoffer Z. (eds.) 2002: *Denní motýli České republiky: rozšíření a ochrana I., II.* SOM, Praha. 895 pp.; Komárek S. 2000: *Mimikry, aposematismus a příbuzné jevy. Mimetismus v přírodě a vývoj jeho poznání.* Vesmír, Praha, 192 pp.

Dodnes se traduje, že třešňová větvička rozkvetlá o štědrém dnu přinese neprovdané dívce v příštím roce ženicha. Ovšem větvičku musíte uříznout v den svátku svaté Barbory 4. prosince. Dnes je to ale trochu jinak. Větvičky řezou nejčastěji rodiny s dětmi, nebo již sezdané páry. A proč ne? Květy uprostřed zimy přece potěší každého. Něco zajímavého Vám může přinést i bříza. Vyráší-li vám na březových větvičkách o štědrém dni drobné lístečky, budete se po celý následující rok těšit zdraví a dobré náladě. ❖

D. Tluchořová

Výzdoba Adventu

Advent – je doba příprav, jež předchází vánočním svátkům.

Slovo Advent je odvozeno z latinského *adventus*, což je příchod. Je to čas radostného a oddaného očekávání svátku Kristova narození i pokání a tichého rozjímání. A jak u Vás?

Já tedy radostně, oddaně a tiše neočekávám. Nastává trvalá „depka“ - nic nestímám. V práci bych mohla pomalu i spát, dárky nemám, okna umytá taky ne. Cukroví – to zas bude „rychlovka“, úklid – uklízím průběžně. A výzdoba?

No ta musí být i přes ty neumytá okna. Tento článek píše 30. listopadu, tak nás to teprve čeká, ale elektrické světýlka už jsem našla, tradičně i dokoupila a v pátek a v sobotu budu usurpovat mužskou část rodiny, aby ležla po stromech a poslouchala mé rady, jak natahat světýlka nejlépe. ČEZU se zvýší odběr, protože rok od roku, je nás víc a víc, co přivoláváme slavností náladu tímto způsobem.

Adventní věnec, ten by neměl chybět v žádné rodině. Původně to byl ovál a bylo na něm všech 24 adventních svící, ale postupem času se zredukovaly na tradiční známé čtyři. Původní barva byla fialová, ale nyní co se komu líbí. V časopisech jsou přenádherné vazby, ale

nemusíme mít všechno. Stačí čtyři svíčky dané dokola a obložit zelení. Na podzim ostríhané větvičky z plaménku nebo vína stočené do věnečku, trochu „načančat“ a zázrak je na světě. Nápadům se meze nekladou.

Klasika co nezklame - koupíme vánoční hvězdu, vložíme do slavnostního obalu a je to bomba. Pár světýlek po bytě, betlém, sem tam větvička, v oknech svíčky, ozdobičky, dětem vypneme techno a pustíme koledy. Prostě je tu Advent.

Přeji Vám všem, aby jste při adventních aktivitách našli chvíli i na punč nebo „sváro“, poklábosení s přáteli, procházky v lese, ale i procházky po adventně vyzdobených městech, nemyslím obchoďáky, ale projít se v klidu, třeba po Kolíně, Poděbradech a Praze. Budete překvapeni, jak jsou krásná.

Tak ať se nám to všem vydaří a přeji ze srdce radostné a šťastné Vánoce, krásný Nový rok a hlavně pohodu a klídek. ❖

M. Douděrová

Tradice vánočního stroměčku

Kde se vzal zvyk zdobit vánoční stroměček? Pojďme si o tom něco povědět.

Poprvé se vánoční stroměček rozsvítil ve vile ředitele pražského Stavovského divadla Jana K. Liebicha roku 1812. O třicet let později se v Praze stromky prodávaly jako běžná věc a lidé je nazývali Kristovým strůmkem. Nejdříve se ujal v zámožných českých rodinách, na Moravě se začal objevovat až počátkem našeho století.

Stroměček k nám pronikl z německého území, kde se v 17. a 18. století šířil od města k městu.

Podle legendy v 7. století použil mnich trojúhelníkový tvar jedličky, aby na něm lidu znázornil Svatou trojici. Od té doby byl stromek uctíván jako „boží strom“ a zavěšován obráceně ke stropu jako symbol křesťanství. V minulém století a do poloviny našeho byla vánočním stromem hlavně jedle, v dnešní době je pro svou vzácnost nahrazena odolnějším smrkem a borovicí.

Zvyklost stavět rozsvícené vánoční stromky na veřejných prostranstvích se v evropských zemích ujala po první světové válce. Na českém území se podle dochovaných zpráv poprvé postavil veřejný stroměček v Plzni roku 1925. Tato zvyklost se za první republiky rychle rozšířila po dalších českých i moravských městech i vesnicích.

V Brně se staví veřejný vánoční strom od roku 1924. Tato tradice vznikla na popud spisovatele Těsnohlídka, který o vánočním čase našel v lese opuštěné děťátko - holčičku. Ze spisovatelovy iniciativy se od uvedeného roku pod vánočním stromem též

umístuje kasička, do které lidé přispívají pro opuštěné děti.

Vánoční stromek je tedy i něčím jiným než místem kam umístit bohatou vánoční nadílku, má svou zajímavou kulturní tradici a je dobré o tom vědět, až budeme vybírat ten náš letošní stromek na tržnici nebo ti šťastnější ve svém lese v mladé výsadbě.

Mějme přitom na paměti, že není nutné ozdobit si ten nejkrásnější stromek, neboť toto splňuje jen, dokud je živý. A co teprve když vyroste: Průměrně vzrostlý stoletý strom za jeden letní den vyprodukuje při fotosyntéze asi 1000 litrů kyslíku (člověk za stejné období spotřebuje při dýchání asi 300 litrů). Díky potřebě chlazení tentýž strom odpaří za den přes 100 litrů vody, což odpovídá energii asi 70 kWh (která se promění ve vodní páru místo v teplo – lze tedy říct, že funguje stejně účinně jako klimatizační jednotka o výkonu 3 až 5 kW). Takový strom je tedy fungující továrnou na kyslík.

Nebudu tu rozebírat styly zdobení, barvy a typy ozdob, které jako mnoho věcí kolem nás podléhají módním trendům a je věcí osobního vkusu každého, zda bude mít vánoční symbol dle

poslední módy (letos je prý trendy černobílá kombinace ozdob) nebo přírodní se slaměnými ozdobami a jablíčky jako za našich předků.

Věřím, že budeme mít všichni čisté svědomí v tom ohledu, že jsme stromek neukradli v lese, který nám nepatří, nebo kvůli pár dnům dokonce nezmrzali pěknou rostlinu uříznutím špičky.

Přeji všem krásné svátky a hodně radosti kolem toho vašeho vánočního stromku. ❖

L. Vrabcová

Jmelí

Této věčně zelené rostliny si povšimli již naši předkové. Připadala jim tajemná - vždyť roste vysoko v korunách stromů a její plody, bílé bobule, se podobají perlám a dozrávají právě v prosinci. A protože bylo tajemné, mělo mít i kouzelné účinky. Věřilo se tedy, že chrání před ohněm a zavěšovalo se do domů, aby bránilo v přístupu čarodějnicím a zlým duchům. Věřilo se, že přináší štěstí stejně jako čtyřlístek.

Podle Keltů zajišťuje plodnost, proto se pod ním dodnes líbáme. Navíc přináší do domu štěstí, odvahu a lásku.

Ve středověku se používalo jako významná léčivá rostlina a moderní věda léčivé účinky jmelí potvrdila. Jmelí obsahuje látky snižující krevní tlak a podporující rozšiřování cév, a proto se z něj získávají tyto látky k výrobě léčiv proti arterioskleróze.

O jmelí také existuje mnoho legend. Podle jedné bylo jmelí kdysi stromem, z jehož dřeva byl zhotoven kříž, na kterém zemřel Kristus. Strom prý hanbou seschl, aby se přeměnil v rostlinu, která zahrnuje dobrem všechny, kdož pod ní projdou. Jmelí prý nosí štěstí tomu, kdo je jím obdarován, a nikoliv tomu, kdo si jej koupí sám.

Vánoční jmelí roste na listnatých stromech, jejichž listy na podzim opadávají a jeho užívání jako dekorativní vánoční rostliny se do Evropy rozšířilo z Anglie. Tento zvyk se u nás dodržuje dodnes a lidé stříbrné, zlaté či zelené snítky jmelí připevňují k lustru či dávají do váziček na stůl.

Jmelí je rozšířeno po celé Evropě jako cizopasník v korunách stromů jehličnatých i

listnatých. Semena roznášejí ptáci, zejména drozdovití na stromy trusem, kde rostlina zapouští kořínky do kůry stromu a živí se jeho mizou.

Jmelí je stále zelená, keřovitá a polocizopasná rostlina, může být až 80 cm vysoká. Roste na stromech. Listy jsou v párech, kožovité, vstřícně kopinaté a vytrvalé. Květy v úžlabí vidlic jsou zelenavě dvoudomé v klubku a plodem je bílá bobule se srdčitými semeny.

Již ve středověku se jmelí používalo jako významná léčivá rostlina a dnešní věda léčivé účinky jmelí potvrdila. Obsahuje látky snižující krevní tlak a podporující rozšiřování cév, a proto se z něj získávají tyto látky k výrobě léčiv proti arterioskleróze. Kvete v březnu a v dubnu. ❖

L. Vrabcová

Vánoce v hájence pod Křivoklátem

Jako voják jsem sloužil nedaleko Křivokláta. V mé jednotce také sloužil syn hajného! Velitel nám dal na Štědrý den opuštěný. Vojta, tak se jmenoval syn hajného, mě pozval k nim domů do hájenky. Přijal jsem, pro mě to bylo daleko.

V hájence mě přivítal pan hajný, měl pěkný plnovous. Paní hajná s dcerou jsou ve vsi, něco prý v peci dopékají.

Netrvalo dlouho a paní hajná s dcerou přijížděly. Na trakaři přikryté ubrusy měly pečivo. Hned začaly nosit na stůl vánoční pečivo a připravovat čaj. Kamarád jim oznámil, že nic jíst nebudeme, počkáme až na štědrovečerní večeři.

Pan hajný se omlouval, že musí ještě do lesa. Já vím, povídá Vojta. Jde zvěři podat štědrovečerní přilepšení a popřát krásné vánoce.

Venku se pomalu setmělo. Paní hajná vzala ošatku a na ni připravila misku s pohankovou kaší a tři ječné klasy, oplatku s medem, petrželovou nat', patero druhů obilí a hrách, česnek. Z lavičky vzala dojačku a odešla do chléva, kde byla nadílka pro zvířata.

Kravka dostala pohankovou kaši a tři ječné klasy. Koně oplatku s medem a petrželovou nat', drůbež směs patera druhů obilí a hrách. Kačeri, houserí a krocani česneku, aby byli ostražiti.

Pan hajný se vrátil, sundal kožich a hned začal. V lese je vše v pořádku. Krmelce založeny, slaniska opatřená. A co doma? V tom vešla paní hajná. Také vše v pořádku.

Pan hajný na chvíli odešel. Vrátil se v slavnostní uniformě a pozdravil „Tak šťastnej dobrej Štědrej večír“. Vzal pejska, kterého měl u nohou, otevřel okno a pozadu pejska vystrčil ven se slovy: „Dobře hlídej“. Věřili totiž, že pejsek po celý rok bude ostražitý.

K večeři nechyběl houbník nebo houbovec. Nám byl nabídnut smažený kapr. Já raději poprosil o houbník, byl jsem zvědav. Z pečiva jsem si vybral křehlíky, jakési malé mazanečky s hrozkami, dále pak na stole bylo vánoční cukroví, nakrájená štědrovnice a sejráky, které někdy vydržely až do masopustu.

Po večeři odnášela paní hajná s dcerou Janou kousek štědrovnice, ořech a jablko do studně a při tom říkaly: „Studničko, nesu ti štědrého nadělení, abys nám dobrou vodu dávala“.

Zbytky od večere zahrabal pan hajný pod stromy v sadě. Co si broukal při tom pod vousy, jsem nerozuměl. Prý zde vyroste bylina proti psotníku. Hajný ukázal na jeden ze stromů, byl zamazaný od těsta. Ženy při pečení štědrovic otírají ruce od těsta o kůru stromů, to proto, aby ve dřevě nenamrzly.

Dcera s maminkou zazpívaly několik koled. Hajný vyšel ven a po návratu prohlásil: „Byl jsem poděkovat Bohu a poprosit o další pomoc, pro nás všechny“. Dále poděkovat nebi, že je jasné a naplní staré pranostiky předpokládající – „Jsou-li světlé vánoce, budou tmavé stodoly“. Větvičky jsou obaleny jíním, bude hodně ovoce. Bohu díky. Posadil se u kamen, zapálil fajfku a povídá: „Co

bylo povinnosti o štědrém večeru, jsme splnili. Půjdeme do postele“.

Od vojny uplynulo několik let, ale já budu dlouho vzpomínat na tak krásně prožitý štědrý večer. ❖

J. Rambousek

Pro kuchařky

Většina hospodyněk má již perníčky dávno upečené, protože ty se musí péci brzy, aby změkly. Ovšem tyto rohlíčky ještě stihnete a jsou k jídlu hned!

Stříkané rohlíčky

25dkg cukru moučka, 2 vejce, ušleháme, přidáme 30 dkg mletých ořechů a směs dáme do sáčku. Na plech tvarujeme rohlíčky, upečeme.

Na vrch krém: 16 dkg cukru moučka, 3 vejce, 2 lžice kakaa šleháme v páře pak pomalu přidáváme 20 dkg másla, rum. Ozdobit čokoládou. ❖

D. Tluchořová

Tento rok se nám narodili

<i>Sbastian Gruzovský</i>	<i>Filip Mikan</i>	<i>Vít Šanc</i>
<i>Adam Jareš</i>	<i>Adéla Pecková</i>	<i>Jakub Špalek</i>
<i>Pavčina Krsková</i>	<i>Jiří Pobořalý</i>	<i>Adéla Tichá</i>
<i>Izabela Machavová</i>	<i>Nela Šálková</i>	

Všem miminkům přejeme blavně pevné zdravíčko a lásku rodičů.

1. ledna 2007 bylo v Krakovanech a Božci 786 obyvatel, během roku se nám někdo narodil, někdo nás opustil, někdo se přistěhoval, někdo odhlásil a k datu 15. 12. 2007 nás žije v našich obcích 774.

Změna svozového dne v době vánočních svátků

Svoz komunálního odpadu (POPELNICE) v době svátků:

18. 12. – ÚTERÝ 30. 12. – NĚDĚLE
23. 12. – NEDĚLE 7. 1. 2008 – ÚTERÝ

V roce 2007 nás opustili

<i>Anna Bížová</i>	<i>Marcela Procházková</i>	<i>Miloslava Tichá</i>
<i>Bobuslav Černý</i>	<i>Václav Sodoma</i>	<i>Josef Tluchoř</i>
<i>Vladimíra Koničková</i>	<i>Libuše Splítková</i>	<i>Josef Typlt</i>
<i>Radek Podlešák</i>	<i>Ladislav Strejcius</i>	

Nezbývá, než přát klid jejich duším, vzpomeňte s námi....

*Rodinnou pohodu po celé vánoční svátky a šťastný vstup do nového roku přeje
Zastupitelstvo obce Krakovany*

Čtvrtletník NOVINY KRAKOVAN A BOŽCE vydává OÚ v Krakovanech

<http://krakovany.hyperlink.cz>

Redakční rada: D. Tluchořová, M. Drábková, L. Kašíková, L. Kubíčková, Z. Neruda, J. Polák, J. Rambousek

Grafická úprava: M. Čábelka ml., Náklad: 100 výtisků